

BÁCSKAI HIRLAP

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP.

Előfizetési árak:
Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 4 kr.
Hétfői szám 2 kr.

Nyiltér soronkint 20 krajczár.

Szerkesztőség:
Kossuth-utca Vojnich-palotában

Megjelenik minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felelős szerkesztő:
Dr. CSILLAG KÁROLY

Főmunkatársak:
Dr. RÉVÉSZ ERNŐ
KONDOR OTTÓ

Társ szerkesztő:
Dr. BLAU GÉZA

Hirdetési díjak:

a 16 részre felosztott oldalon egy hely — a 30 kr kincstári bélyegilletéssel egygyütt — 1 frt. $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ vagy egész évi hirdetések-nél árkedvezmény.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca Vojnich-palotában

Nagyságos Polgármester ur!

Nagyon zokon esett szívünknek az a hír, hogy Nagyságodnak éppenséggel nem tetszik az, hogy a mi lapunk megalapult, sőt a legmélyebb lelki fájdalmat érezzük azért, hogy Polgármester urnak olykor-olykor egy kis kellemetlenséget kell okoznunk.

Tessék elhinni, hogy mi nem tehetünk róla, mert akár hiszi, akár nem, nem vagyunk oly zsarnok természetűek, hogy ok nélkül bárkinek is csak egy rossz perezet is okoznunk.

Őn véletlenségből annak a városnak a polgármestere, amely városnak köztigye és meghamisítatlan közérdeke tette szükségessé, hogy a sajtó egy olyan orgánium által is legyen képviselve, amely sem az ön hibáit takarogni nem fogja és amely még a legnagyobb támadás esetén is önben még mindig a város első köztisztviselőjét látja — sem pedig a tisztességes hírlapírói törvények által körülírt modort még akkor sem szállítja le a durvaság terére, amikor akár ön, akár az ön titokban dédelgetett leibzurnálja arra okot szolgáltat és hogy csak elkerülhetetlen esetekben adunk majd illő választ.

Pedig ön haragszik, nagyon haragszik mi ránk.

Az ön szempontjából Polgármester ur talán igaza is van.

Alig egy hónapja, hogy fennállunk és már mennyi mindenfelét mondtunk el, amit ön nem helyesel, sem ön, sem az ön jóbarátai.

De tessék elhinni Polgármester ur, hogy az ön jóbarátai is uton-utfélen jókedvűen mondogatják nekünk, hogy bizony ideje volt már Szabadkán annak, hogy a sajtó kiemelkedjék abból a kisázsiai szervilizmusból, amelybe az ugynevezett *elhallgatási rendszer* sülyesztette; igaz, hogy ezek az ön jó barátai csak nekünk mondják ezt és nem önnek, de Polgármester ur mint kipróbált politikus csak elhiszi azt, hogy ez ugy van?

És Polgármester ur mégis azt kívánna, hogy azért, amit önnek rovnunk fel hi-

bául, a temesvári vagy a debreczeni polgármestert vonjuk kérdőre, vagy intézzünk támadást ellene!

És ön mégis nagyon, de nagyon haragszik mi ránk.

Higye el, hogy nagyon szigoruan bánt el velünk, amikor a czimére küldött lapot visszaszármasztatta, de sokkal szigorubbán bánik el saját magával, mert hát így hétenként négyszer csak utánjárásal lehet Polgármester urnak megszereznie lapunkat.

Vagy csakugyan nem olvassa a Bácskai Hírlapot?

Azt nagyon rosszul teszi, mert akkor legalább látná azt, hogy mindig tárgyilagosak vagyunk, hogy a „Kritika és alaposág” című czikket után is megtartjuk az irodalmi tisztesség megóvása szempontjából a művelt hangot, daczára annak, hogy a nem tudjuk miféle városházi irnokocska által megírt szégyenteljes hangú czikk epéje más elbánási mód alá esnek.

Mi az ilyen czikkekre érdemileg reagálni nem fogunk mindaddig, míg a cikk írója magát meg nem nevezi, mert az olyan lappal, amely a szemétdombról szedi a személyeskedéseire szükséges kifejezéseket, szóba állanunk nem kell és legfőlebb ha a támadás *határozott személy által határozott személy* ellen lesz intézve: a szükséges remédiumot megtalálni fogjuk az illetékes forum előtt.

De egy másik forum előtt nagyságos Polgármester ur már igazoltuk a most jelzett eljárást és ez a nagyközönség, amely pirulva veszi kezeibe mindazokat a szennyiratokat, amelyet akarva nem akarva elébe tálnak, s amely nagyközönség mintegy elvárja tőlünk, hogy önértetünk tudatában azokkal szóba ne álljunk éppen úgy, ahogy egy becsületes ember szóba nem áll egy utcai suhanczczal, éppennyú amint minden józan ember *a veszett kutyát kikerüli* — és legfőlebb ha már harapással fenyeget, a kéznél lévő legközelebbi bottal leüti.

Azért tehát nagyságos Polgármester ur itt a nagy nyilvánosság előtt jelentjük ki, hogy még a legvadabb ellen-

felek között is perhorreskáljuk azt az irányt, amelylyel a helybeli ugynevezett sajtó az itteni állapotok védelmére kel és hogy csak elkerülhetetlen esetekben adunk majd illő választ, — de kijelentjük egyuttal azt is, hogy ez az eljárás bennünket terrorizálni nem fog soha arra nézve, hogy irányunktól egy hajszállal is eltérjünk.

Hogy az ugynevezett helyi sajtó által proklamált irány megmarad-e vagy nem, ennek erkölcsi felelősége Polgármester urra hárul, mi elég erősnek érezzük a kezeinkben lévő fegyvert, — amelyet első sorban is a köztügy védelmére és a léhaság kipszttítására akarunk felhasználni — de mindig figyelembe véve azt, hogy a személyeskedésektől az olvasóközönséget megkímélni illik — nem fogjuk hevertetni akkor sem, ha jogos önvédelmünkre kell azt igénybe venni.

Kellenek-e bizonyítékok?

Mult számunkban megírt vezércikkünkben foglalt állításainkat a helybeli ugynevezett sajtó egyik általunk megnevezésre nem érdemesített orgánuma egyszerűen letagadja.

Vezércikkünk minden egyes bettjeéért helyt állunk és lesz még alkalmunk minden egyes állításunkat mindazok előtt akikben a keltelynek csak egy szikrája él — tényekkel dokumentálni.

Ezuttal azon állításunk igazolására, hogy tanügyünket a mi városi hatóságunk mennyire istápolja *Gräff Nikáz* tanfelügyelő úrnak a tegnapi közizagz. bizottsági ülésen tett jelentéséből a vonatkozó részt ideiktatjuk.

Mennyi minden van ebben a jelentésben elmondva azt bírálja meg az olvasóközönség, de bírálja meg egyuttal azt is, hogy mi akkor midőn a kétségbevonat czikket közzöltük, valószínűleg előre nem tudtuk, és nem tudhattuk, hogy a tanfelügyelő úr nyílt férfias és leplezetlen jelentése állításainkat mennyire fogja igazolni — és hogy ezen állításainkat csak biztos adatok kézhezvétele után kockáztassuk meg.

Ahol a tanügyet így hanyagolják el ott bizonyára a magyar nyelv tanítását is elhanyagolják, ahol a tanügyről a legilletékesebb forum így nyilatkozik lehet-e ott előhuzakodni azzal, hogy a város részint 240,000 részint 80,000 frtot áldozott csak iskolaépítési czélokra.

Mit ér ez az áldozat, ha a tanügy ilyen állapotban maradt?

Ettől is eltekintve jelentette Gräff Nikáz tan-

felügyelő úr azt is, hogy megtagadta a II. III. IV. V. és VI. körű iskolákban tette meg és ezen iskolákban tavaly 1948 — az idén pedig 1555 tanuló volt.

De hát vegyük csak azt, hogy ennek az 1555 tanulóknak a tanfelügyelői jelentés szerint a megjelölt osztályok száma és helyre kevésnek bizonyulnak. Már most tessék elképzelni, hogy tavaly ugyanezekben az iskolákban 1948 tanulóknak kellett elférnie!

Ehhez nem kell kommentár de a jelentésnek következő részéhez sem.

„Nyilvánvaló, hogy a tek. bizottság többrendbeli intézkedése a rég óhajtott eredményt nem biztosította és hogy a tanköteles gyermekek tekintélyes része nem az előírt időben hanem a sikeres tanítás kiszámíthatlan hátrányára a *tanév folyama alatt* iratkozik.

A szóban lévő tanintézetek intenzív működésére bénítólag hat ezen kívül az az elszomorító körülmény is, hogy *némely osztály még ez idő szerint is nélküli a feltétlenül szükséges taneszközökkel és hogy a butorzat, nevezetesen az iskolai padok szerkezete nemcsak az írás tanulás elé gördítettek leküzdhetetlen nehézségeket, de a gyermeki test fejlődésére is hátrányos.* A szönyegen levő tanintézetek működését veszélyezteti a most jelzett foglalkozásokon kívül az a körülmény, hogy a II. III. és VI. körű iskolákban a már évek előtt szervezett és *tényleg életben szükséges tanítói állások a tanév folyama alatt is gyakran helyettesítésekkel láttattak el és hogy egynémely osztály, mint például a II., III. körű osztályok annyira túlnépesek, hogy ezeknek az osztályoknak párhuzamosítása nemcsak pedagógiai, de közegészségi szempontból sem odázható már el.*

Közigazgatási bizottságunk ülése.

Közigazgatási bizottságunk f. hó 11-én d. e. 10 órakor tartotta meg ülését főispánunk, Schmausz Endre elnöklete alatt.

Jelen voltak a főispánon kívül Gráf Nikáz tanfelügyelő, Gyórfy Géza pénzügyigazgató, Dr. Györgyevics Szredoje h. polgármester, Ringhoffer Lajos kir. ügyész, Sztankovics György főmérnök, Vojnits Sándor, Dr. Kertész Sándor, Kovacsics Agoston, Dr. Kráhl

Lipót, Gábrly László, Pertich Mihály, Dulich A. Jenő, Dr. Bölcös József.

A főispán üdvözlővén a jelenlevőket örömmel adott kifejezést, hogy a közigazgatási bizottság két újonnan belépett tagját és pedig Ringhoffer Lajos kir. ügyészt és Sztankovics György főmérnököt üdvözölheti a bizottságban. Azon reményének ad kifejezést, hogy a bizottság eme két új tagja, kiknek tehetsége bizonyára az ügyemet előnyére fog válni, őt működésében támogatni fogja.

Ezután a távol volt polgármester helyett a polgármesteri jelentést Dulits A. Jenő főjegyző olvasta fel.

Az árvászeki elnök jelentése után dr. Kertész Sándor főorvos tett jelentést városunk közegészségi állapotáról.

Ezen jelentés szerint a múlt hónapban élve született 167 gyermek és 127 leány, meghalt 109 férfi és 84 nő. A kórházban a létszám 121, ezek közül 67 férfi és 54 nő van.

A városi gyámházzal tett jelentése szerint, ott 124 egyén részesül ápolásban, a köztisztasági és közegészségi viszonyok kielégítőek. A trachoma folyton nagyobb és nagyobb mértékben terjed és teljesen gondoskodva van arról, hogy az orvosi gyógykezelés annak gátat vessen.

Pertich Mihály árvászeki elnök jelenti, miszerint október hónapban 826 ügydarab érkezett be, melyek közül immár csak 14 ügydarab elintézett. A pénzügyi viszonyokról szintén jelentést tett.

E közben a főispán azon örvendetes jelenségnek adott kifejezést, hogy Szabadka születési aránya milyen örvendetes módon halad, s hogy a statisztikai kimutatás szerint, minden évre mintegy ezer lakossal szaporodunk.

Gyórfy Géza pénzügyigazgató jelentésének egyik nevezetesebb része, az adóbehajtásokra vonatkozó azon javaslat volt, hogy Birkás Lajos adótanácsnok a következőknek és felelősség terhe alatt utasíttassék, miszerint *tizenöt nap alatt* a hátralékos adókat és illetékeket behajtsa.

A pénzügyigazgatóságának ez a szigorú célzata azonban viszhangra nem talált s maga a főispán alaposan megindokolva ennek lehetetlenségét, hivatkozván különösen arra,

hogy már a legutóbbi időben is az adó behajtás a remélnél nagyobb eredményt mutatott fel, s hogy ennél fogva a hátralékos adó behajtása körül aggodalom teljesen alaptalan, azt javasolta, hogy egyelőre a pénzügyigazgatóság egy a körülmények és a viszonyokról megfelelő másik javaslatot terjesszen be a közigazgatási bizottságnak, a mely azután legkésőbbben a következő, vagy az azután megtartandó ülésen lesz elbírálandó.

A pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság ezen határozata ellen, felelőzést jelentett be, a bizottság előtt szóval előterjesztett indokok alapján.

Gráf Nikáz tanfelügyelő a tanügyről részletes jelentést terjesztett elő, melyet a bizottság egyhangulag tudomásul vett s mely részletes jelentéséről mai lapunk más részében emlékezünk meg.

Ezután két szűzjelentés következett: Az egyik Sztankovics György főmérnök, a másik pedig Ringhoffer Lajos kir. ügyész részéről.

A közig. bizottság két legújabb tagját a bizottság a legnagyobb örömmel üdvözölte, viszont ők is rövid szavakban kötelező ígéretet tettek, hogy a bizottságot működésében a legnagyobb igyekezettel támogatni fogják.

Az ülés déli 11 $\frac{1}{2}$ órakor ért véget.

Különfélék.

— **Fegyelmi bizotts. ülés.** Városunk fegyelmi bizottsága ma d. e. 9 órakor tartja ülését Schmausz Endre főispán elnök ete alatt, a városház tanácstermében. — A bizottság három fegyelmi ügyet tárgyal, melynek eredményéről lapunk legközelebbi számában referálunk.

— **Zombor közigazgatási bizottsága.** Zombor szab. kir. város közigazgatási bizottsága szombaton délután három órakor dr. Vojnits István főispán elnöklete alatt ülést tartott.

— **Gyászhir.** Özv. Galle Emilné, született Czukor Friderika, néhai Gallé Emil volt gyógyszerár tulajdonos és városi törvényhatósági bizottsági tag özvegye elhunyt.

— **A zombori gymnasium jubileuma.** A zombori m. kir. állami gymnasium fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmából

TÁRCZA.

„Közkönyvtár?”

A „Bácskai Hírlap” eredeti tárczája.

A minap ezzel a címmel való cikkely jelent meg ebben az újságban amott fent a vonal fölött.

Igazán jellemzi a kisvárosiasságunkat, hogy az a valamelyest megnyomott tollal írott cikkkeske olyan nagy háborúságot szerzett kávéházi törzsasztalok körül, a „torony alatt”, a helyi sajtóban; szóval mindenfelé, ahol közérdekű dolgokkal foglalkoznak vagy foglalkozni kellene.

Ha Kókán a lencsét emlegetik, ha Rátóton az erdőbéli létrahordást pedzik: ott érzi magát olyankor az egész világ megbántva saját személyében.

Szent atyám, milyen sok zöld megjegyzést hallottam! (Mert hol' elárultam, hol nem, hogy az én kalamarisombul kélt ki az a kis cikkkeske.)

Legkivált az volt a kritika: aki nem szabadkai, annak nem lett volna szabad olyant írnia.

Hát igazán nincs bennem hajlandóság

disputálni; erről az ellenvetésről mindazonáltal jó lélekkel elmondhatom, hogy nem értem.

Vagy igaz és megokolt az a főpanaszolt cikkely és akkor az marad, ha egy máramaroszigeti ember írta is, vagy nem való és megokolatlan és akkor nemkülömben az marad, habár a szabadkai polgármester írta légyen. Szóval ez a szempont teljességgel abszurd. Ilyenformán a Petőfi verseiről: nem lett volna illendő Gyulai Pálnak kritikát mondani, mert mivel ahhoz csak kiskőrösi embernek van jussa.

Ej, ej, uraim, valljuk be, hogy ez léhaság. Meg hogy „erős” volt a cikkely. Ha nem rosszul emlékszem, a „Bácskai Hírlap” szerkesztője is ilyesfélélt mondott asteriscusban. Sz haj, könyörgöm, a kritika nem idyll. Más stylusban beszél, aki, pirongat és más stylusban, aki szerelemtől áradozik a hölgyéhez ömlengve.

Aztán az újságcikkek megírásában a századik ember se fogadhat szót a Horác intelmének: Tessék kilencz esztendeig az asztalfiókban őrizni; simitgatni rajta.

(Kilencz esztendő mulva tán talán nem is lehetne egészen úgy megírni azt a cikkelyt.)

Meg, hogy *általánosságban* volt az megírva, az egész közönségre. — Ilyenképpen nyolcvan ezer embert sértettem meg és nyolcvan ezer lovagias ügy elé nézhetnek, ha igazság lenne e földön.

Hát egy ócska anekdota jut eszembe.

Valamelyik pályaudvaron a vonat mentén sietett egy ur és torka szakadtából kiabált:

— Meyer! Meyer!

Egy utas kidugta a fejét az ablakon; amaz fölugrik a főlhágó deszkára és amugy isten igazában arcul üti a kikandikálót.

Szörnyű indignációval megy ez az állomási főnökhöz.

— Elégtételt kérek azonnal; tessék lecsukni, ime az ábrázatom egészen földagadt. Az állomásfőnök emésztette a históriát.

— Hát ön a Meyer?

— Nem; én nem vagyok az.

— Hja, akkor nincs mit panaszkodnia. Az a pofon nem önnek volt szánya.

Hiszen, szerelmes felebarátaim, ha egyáltalán volt abban a cikkelykében valamirevaló idea éppenségesen az volt az, hogy általánosságban mondódott el.

Alighanem Porzó írja meg valahol, hogy Pesten a férfinép nem kel föl a közúti ko-

1. évi november hó 13-án d. e. fél 10 óraker
hálaadó istentiszteletet és pont fél 11 óraker
a városház tanácstermében ünnepélyt rendez
Az ünnepélyt este fél 8 óraker a "Vadász-
kürt" emeleti teremben táncvizsgálommal
egybehőtött hangverseny követi az intézet
kebelében fennálló némes czélú egyesületek
javára!

— **Gyanus egyén.** A rendőrség tegnap
délelött bekísértetett egy gyanus embert, a ki a
kihallgatás alkalmával azt állította, hogy Králik
Józsefnek hívják s egy Schwarcz Izidor nevű
gráci lókereskedőnek a megbízottja. Szabad-
kára azért jött, hogy itt bejárva gazdáját
lovakat vásároljon. — A rendőrség nem adva
hitelt Králik József szavainak igazolására szólí-
totta őt fel, a mire Králik azonban nem volt
képes. Mindössze egy csomó zálogczédulát
és öt darab gyűrűt találtak nála. A zálog-
czédulák közül 3 drb. budapesti f. hó 8-áról
kelteve, a többi szabadkai zálogházakból
került ki f. hó 9 és 10-éről kiállítva. —
A rendőrség a magát igazolni nem képes
Králik Józsefet, rendőri fedezet alatt szabadon
bocsátotta mindaddig, a míg állítólagos gaz-
dája Schwarcz Izidor állítólag ma meg nem
érkezik. Ha Schwarcz nem érkezne meg, akkor
a rendőrség a gyanus egyént letartóztatja s
illetőségének és személyazonosságának kideríté-
tése végett a kellő lépéseket megteendi.

— **Kéménytűz.** Szerdán a déli órákban ki-
gyulladt Dr. Dominus Simon helybeli ügyvéd
Kossuth utczai házának egyik kéménye. A
nyomban megjelent városi tűzoltóság a tü-
zet csakhamar elfoltta s minden további ves-
szélynek elejét vette. A tűz a melynek ko-
molyabb következményei is lehetek volna, a
kéményseprő felületés munkájának a követ-
kezménye, a ki a kéményeket a lehető legha-
nyagabbul tisztította ki a közelmúlt napokban.
Dr. Dominus Simon a hanyagul dolgozó ké-
ményseprő ellen megtette a feljelentést a
hatóságnál.

— **Meglopott színész.** Szintársulatunk egyik
tehetséges tagja Rélay Gyula az elmúlt hónap
egyik napján szabad idejét arra használta fel,
hogy csinált magának egy jó napot s ebben
az ósrégi borivó városban egy jó nagyot
lumpolt. Ez a jó napja azonban rozslu végző-
dött, mert másnap kijózanodva a nagy muri

után, arra a szomorú valóra ébredt, hogy ér-
tékes aranyóráját elflopták. Rélay tekintettel
arra, miszerint az ominózus napon olyan széles
jókédvében volt, hogy a történetekre nem tudott
visszaemlékezni, természetesen azt sem tudta,
hogy hol ragadt az órája. Feljelentette esetét
a rendőrségnél, ahol azt nagy komolyan tudomá-
súl is yették s váltig biztatták a meglopott
színészt, hogy így meg úgy majd megcsipik
a tolvajt. Az idő mult, a rendőrség süttötte a
gesztenyét a torony alatt, de Rélay Gyula
keresett kutatott az órája után. A véletlen sze-
rencse kedvezett neki, s a sors kifürkészhetetlen
utain keresztül elkerült a «Csajkás Rókus» féle
korcsmába, a hól a korcsmáros jóvoltából
megtudta, hogy a kérdéses napon Gravala
István bérkocsiján, egy ló nélküli lovas ren-
dőr kíséretében érkezett a korcsmába. A bér-
kocsis és a rendőr, a kik Rélayval az egész
napon át az ő költségén ettek ittak, egy-
szerre csak nyomatlanul eltűntek, magára hagyva
a korcsmában Rélayt. Most körülbelül egy hó-
nap után kipattant a titok, a mely remélhető-
leg csakhamar megoldást fog nyerni. Milyen
jó is itt Szabadkán minden! Itt a színházban
rendőri fedezet mellett botránnyok lehet ren-
dezni, sőt még lumpolni is lehet a rendőrség
felügyelete és részvétele mellett. A rendőri
fedezett alatti mulatásnak a mint látjuk azon-
ban drága az ára, a mit még egy színész sem
engedhet meg magának gyakran. Hogy a
főkapitányság mint jár el ez ügyben, arra
annyira kíváncsiak vagyunk, hogy a vizsgálá-
tot figyelemmel fogjuk kísérni.

— **Szállodások kérvénye.** Magyarország
összes szállodásai, vendéglősei és kore-má-
rosai, a magyar országgyűlés képviselőházá-
hoz Horváth Ádám országgyűlési képviselő
által egy kérvényt óhajtanak beterjeszteni,
melyben sanyaru helyzetüket föltárni, ennek
okait kimutatni, viszonyaik javítására javas-
lányukat és óhajaitak nyilvánítani akarják.
A kérvény tartalma ez: — Tisztelettel kér-
jük: 1. A regáte, mindenek előtt a kizáró-
lagos bérletek mielőbbi eltörlését; mert a
bérloknek a vendéglősök úgy ki vannak szol-
gáltatva, hogy valóságban rabszolgai helyzet-
ben sinlődnék, a bérlok pedig, hogy mentől
nagyobb haszonnal dolgozhasanak, egész vi-
dékét árasztanak el káros hatású panesolt

csékban, ahol minden hely el lévén foglalva,
egy hóly száll föl. Párisnál méri össze Duda-
péstet és emennek a rovására summázza az
összehasonlítás.

Drasztikus komikum lenne abban, ha
immár minden pesti ember magára venné a
megrovást és ha a pesti hírlapok rászóltak
vólna Porzóra, hogy "átalánosságban" csúf-
ságot ír Pestről.

Holottan ő Jankovácson születik vala.
Tessek neki Jankovácrról beszélni. Arról se,
valahogy átalánosságban, hanem különös-
ségesen.

Különös; igazán.

Ujságot olvasó emberek bizonyosan em-
lékeznek még a Budapesti Hírlap vezérczik-
kére, amelyben Szabadkát énekelte meg s
amelyek ez volt a címé: „A botváros.”

Sipulusz is körülbelül akkorkéjt irt egy
jóízű tárczát arról az emberről, aki hirtelen
gazdagodott meg olyanformán, hogy Sza-
badkán botkereskedést nyitott.

Nem akarok összetűzni a Bácskai Hírlap
kiadóival, abbéli nézetemet bátorodom mind-
azáltal kinyilatkoztatni, hogy a Budapesti
Hírlapot némineműleg több ember olvassa,

mint ezt az ujságot; ami ott volt elmondva,
azt igazán az egész országnak mondták el
holott amit mi itt beszélünk el, az jobbadán
magunk közt marad.

Ugyan melyik szabadkai kávéház törzs-
közönsége kívánta, hogy távolítsák el azt az
ujságot?

Ugyan kinek jutott eszébe személyes
séremlmet látni azokban a hírlapi cikkekben?

Ugyan kinek sikerült komoly lap hasábjain
a Rákosi Jenő vagy a Sipulusz szemére
lobbantani, hogy nem születtek Szabadkán?

De mintha belemelegedni a polemikába.
Pedig igazán fölösleges komoly számba

venni az e fajta ellenvételeket.

Nem kell apprehendálni, urak; javul-
ni kell.

Hiszén annak a cikkekének az igazaiért
a legékeszőlőbben maguk azok a támadások
hazórtak, amikkel a helyi sajtóban neki
estek.

És e támadások után az a cikik jogosultabb
lett, mint amilyen a megírásakor volt.

Telecskai Balázs

vagy éppen műborral. A regáte különben is
középkori intézmény s így nem méltó egy
hatadó államhoz. 2. A szegény népnek a pá-
linkától való elszoktatására a bor különösen
a söradó tetemesen le-zállítassék. 3. A kis-
mértékben való elárúsítására került szesz adója
fölemeltessek, a pálinka mérések száma kor-
látozassék s a mérési idő reggel 3 órától
délelött 10 órára szorítottassék. 5. A palaczkó-
zott sörrel és borral való kereskedés szá-
bályoztassék olyképen, hogy arra kizárólag a
vendéglősök legyenek feljogosítva. 6. A bor-
és sörhamisítás s a műbor készítés megaka-
dályozására egészségügyi rendőrség szervez-
tessek. 7. A záróra országos törvénynyel
rendeztessek. 8. A vendéglősipar a képesi-
téshez kötött iparokhoz csatoltassék s minden
partestület kebelében szakiskola állítottassék
hogy iparunk kebeléből a kontárok, kik tisz-
tán nyereség vágyuknak hódolnak, a köz-
egészség és közérkölciség érdekében kisko-
rittassanak. Ezek azok a kívánalmak, melyek
— a kérelmezők szerint — alkalmasak arra,
hogy iparuk az anyagi elzűlléstől megóvas-
sék s a szegény nép egészségesebb életmódra
tereltessek, e mellett ez még a bortermelés
és sörgyártás nemzetgazdaságilag [oly fontos
érdekeinek is megfelelne. Minthogy az elő-
adott kívánalmak érvényesítése az államtól
számba vehető anyagi áldozatot nem igényel,
bizalomteljes tisztelettel kérik azt figyelembe
venni s törvényhozásilag megvalósítani. Ké-
relmük meghallgatásában annál is inkább
reménykednek, mert ezzel egy vélik, hazánk
vagyona és értelmiségre egyik legtekintélye-
sebb s legkiterjedtebb osztálya nyerne jövő
felvirágzásra új garanciákat.

— **Pálffy György Szabadkán.** Pálffy György
a nemzeti színház művésze tegnap déli 1
óraker érkezett városunkba, hogy színházunk-
ban kétszer vendégszerepeljen. Az indóház-
nál Sziebenburger Károly a színházi biz. el-
nöke és Pesti Ihasz Lajos szinigazgató veze-
tése alatt egy küldöttség várta Pálffy, ad-
vözölve őt városunkban.

— **A délutáni színelőadások.** Városunk
színházi bizottsága m. hó 31-én tartott rend-
kívüli ülésében Pesti Ihasz Lajos szinigazgá-
tónak nem engedélyezte a vásár és ünnep-
napokon tervezett délutáni előadások meg-
tartását. A szinigazgató ezen határozat foly-
tán, egy kérvényt nyújtott be a színházi bi-
zottsághoz, melyben kérelmez a délutáni
előadások megtartását. A színházi bizottság
ezen kérvény folytán a f. hó 6-án, megtar-
tott ülésén megváltoztatta előbbeni határoza-
tát s engedélyezte a délutáni előadásokat. A
városi tanács azonban legutóbbi ülésén
tárgyalás alá véve a színházi bizottság ezen
határozatát, egészségi szempontból megvonja
az igazgatótól a délutáni előadások jogát
azzal indokolva, hogy a délutáni előadások
után a színházat kellőképpen szellőztetni nem
lehet s így az esti előadások alatt a közön-
ség kénytelen lenne egészségtelen levegőt ma-
gába szívni. Ez tény és való, a tanács hatá-
rozata helyes és indokolt, de ugyan ki az
oka annak, hogy a mi színházunkat még csak
szellőztetni sem lehet?

— **Táncvizsga.** Szombaton f. hó 6-án este
tartotta Bodnár Sándor táncztanító növendé-
keivel a »Pest« szálloda első emeleti nagyter-
mében évi zárvizsgáját, bemutatóval a szülők-
nek és az érdeklődő nagyközönségnek a ki-
csinyek táncművészetét. A vizsga alkalmával
táncverseny is tartatott. A »Pas de quatre«
ánczot a legszebben Berényi Irmácska és
Lénárd Imre tánczolta a kik jutalomdíjat is

részesültek kecsesen lejtő tánczúkért. Rövid szünet után eljettette Kostyál Jenő és Berényi Irmácska a „Rózsá-tánczot” mindketten festő díszmagyarban öltözve. Tánczukat a közönség lelkesen megtapsolta s a két est hőse kipirult arcczal köszönte meg a megérdemelt elismerést. A kicsinyek nemsokára visszavonultak s helyet adtak a nagy leányoknak, a kik már tüzzel hévvel lejtették a körtánczokat s aprózták a csárdást kivilágos kiviradtig. A nagyok multságában a szép asszonyok és leányok egész tábora vett részt s a tánczvizsgából csakhamar valóságos hál lett. Bodnár Sándor táncztanítót a ki a táncművészetet városunkban teljes precizitással tanította teljes elismerés illeti az elért szép eredményért és fényes sikeréért.

— **Vívó tanfolyam.** Miután több oldalról kértem fel a vivás tanítására, ezennel értesitem tehát a n. é. közönséget, hogy f. hó 15-én kezdem meg heti 3 órában a 6 heti vívó tanfolyamot. Egyuttal értésükre adom a vivási tanfolyamban részt venri szándékozó uraknak, hogy úgy a köznapokon, valamint vasár- és ünnepnapokon is rendelkezésükre állok. Értekezni lehet alulírottan a „Sport-Egylet helyiségében (Vojnits palota) naponta 5 és 7 óra között. Teljes tisztelettel *Matkovich Miklós*, torna- és vívó mester.

— „**Krisztus Pilátus előtt**” és „**Ecce Homo.**” Munkácsi Mihály két világhírű mesterművének aquarell reprodukciói jogát szerezte meg az **Egyházy Ágoston és Társa** fővárosi cég s azt reprodukálva 105×75 cm. nagyságban 10/1, illetve 11 cím. széles aranykeretekbe foglalva, bérmentesen 32—32 forintért 2 forintos havirészlet mellett szállítja a vidéki műbarátoknak és érdeklődő közönségnek. A két kép bármelyike is, oly remekül van kiállítva, hogy az még a legelső salonokban is méltó helyet foglalhat el. Olcsóságánál fogva s tekintve a kedvező fizetési módozatokat, még a legszegényebb polgári család is földiszítheti szobáját ezzel a két imponzans képpel. A cég képviselője Váradi Sándor jelenleg városunkban tartózkodik, (Nemzeti Szálloda I em. 9. ajtó) hol az érdeklődő közönség Munkácsy két világhírű képeinek reprodukcióit megtekintheti.

S Z I N H Á Z.

A virág csata. Kedden, nov. 9-én Verő György operettje került színpadra bemutató előadásban. Az operette zenéje olyan kellemes és annyira könnyű, hogy első hallásra el tudná énekelni az ember. Habár nem egy heljűtt azt véltük, hogy ismerős dallamok motívumai ütnek meg fülünket, mégis az egész zene oly rokonszenves és olyan népszerű, hogy napokig el dudolgatjuk magunkban. Mindenki érvényesülhet ebben a darabban úgy az énekkel, mint a játékkal. Az énekaroknak is nagy szerep jut benne. Az előadás kifogástalan volt. Sugár Aranka a Fodor Róza személyesítője bájosan játszott és kellemesen énekelt. Lomniczyné a Halmos Judith szerepében jóízű nevetésre készített, Ledofszky Mariska leánya, pedig szép hangjával hódította. A szerep nem illett ugyan hozzá, de ő azért azt jól megjátszotta. Torossy Katicza helyett, Kamillát, Keresztély Flora játszotta, a ki szintén ügyesen mozog a színpadon. Virágháti kifogástalanul alakított a Tesséri Pista szerepében. Rozogi Benót Lomniczy Béla játszotta a tőle megszokott precizitással. Kupléi tetszettek. A második

felvonásnak abban a jelenetében, mikor Fodor Róza, a szépség verseny nyertesét, kocsin körül hordják, a színpadról virág eső hullott a közönségre, ami szép viszonzása annak a megemlékezésnek melyben a közönség a színpadot részesíti.

Szerdán megismételték ugyanezt az operettet, azonban Fodor Róza szerepét nem Sugár, hanem Torossy Katicza játszotta, ki ez este is fényes toaletteljével, ügyes és kedves játékkal nemkülömben csinos hangjával meghódította és tapsra ragadta a közönséget. A többi szereplők ugyanazzal a sikerrel játszottak, mint az első este.

— **Színházi műsor:** Pénteken, nov. 12-én, Pálffy György ur vendégfellépével „**Essex gróf**” színmű. Bérletf. rendes helyárak mellett.

Törvényszék.

— **Felbuzósítási elbuzósítások** sorrendje a helyb. kir. törvényszék mint felbuzósítási bíróság előtt hétfőn, f. hó 15-én tartandó nyilvános elbuzósításokról. Elbuzósító: Dr. Magay Sándor. Dobos Béni c/a Dobos István és neje, öz. Bezzeg Györgyné c/a Kollár János, Kuklis Mihály c/a Peczarszky Mikó, Faragó Gergely c/a Goldstein Simon, Vida Róza c/a Steinitz Gyuláné, Pölhe Lajos c/a Vizin József. — Elbuzósító: Dr. Raskó István. Matity Mácza c/a Karakás Gábor, Freidinger András c/a Gruber Nándor, Zvekitz Vécza c/a Milutinovits Milos, Kancsár Márton c/a Ripp Samu.

— **Végtárgyalások**, melyek a szabadkai kir. törvényszék előtt ma, f. hó 12-én tartatnak. Markovics Omer lopás, Kollár Márton sulyos testi sértés, Rekút Sándor sulyos testi sértés, Karaszi Antal család és Budai Lidia lopás vétsége miatt.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Uj előfizetést nyitunk a **Telefon Hirmondó**-ra. Hogy mi a Telefon Hirmondó és milyen **óriási előnyöket** nyújt előfizetőinek, azt ma már minden intelligens ember tudja. Korán reggeltől késő estig a közönség szolgálatára állunk, **nappal mint újság, este mint szórakoztató.** Hírszolgálatunk a legmegbízhatóbb és a legfrissebb értesítésekhez a Telefon Hirmondó útján jut a közönség. Nagy sulyt fektetünk a **tözsdei tudósításokra**, melyeket a nap minden szakában kapunk eredeti teleg-rammokban a világcipazon számottevő összes tözsdekről. Minden hírlapot megelőzve, közvetlen telefonértesülések alapján, a leggyorsabban adunk hírt az **országgyűlés-ről, színházi eseményekről, löversenyek-ről.** A kiválóan fontos híreket **riadójel** előzi meg.

Élvezettel hallgathatták előfizetőink már eddig is otthon lakásaikon a

magyar királyi operaház

összes teljes előadásait. Ez az élvezet az idei szezonban sokkal fokozottabb, a mennyiben műszaki osztályunk egy **uj találmánya** folytán az előadások közvetítése sokkal tisztább és **még egyszer olyan hangos lett mint az elmúlt évben.**

Ha az operában nincs előadás, elsőrangú művészi erők közreműködésével hangverseny osztályunk **hangversenyeket rendez** közönségünk szórakoztatására. **Ezen kívül** naponta éjfélig pompásan közvetített **ci-gánymuzsikát és katonazenét** is lehet hallani a Hirmondó kagylóin. A közkedveltségű **gyermekhangversenyekre** ezennel is nagy gondot fordítunk, az **operai átvitelek hangosabbá tételén** kívül igen fontos újítás, hogy összekötetést létesítettünk a meteorológiai intézet és központunk közt és a Hirmondó mint

villamos időjelző

a legpontosabban jelzi a csillagászatilag megállapított pontos időt; a másik felette érdekes és előfizetőinkre nézve **értékes újítás**, hogy a Hirmondó 1897. évi október 1-től mint

Villamos nyelvmester.

működik és **franciául, angolul és olaszul** tanítja hallgatóit.

Mindezekkel az előnyökkel szemben a Telefon-Hirmondó bámulatosan olcsó előfizetési ára a régi maradt, **naponta circa hat krajczár.**

Tervbe van véve, hogy egyes, az egész országot élénken érdeklő nagy parlamenti viták alkalmával a képviselőház csarnokában is elhelyezik a Hirmondó mekrofonját, a melyek aztán az ország minden részébe szétviszik például a miniszterelnök egy fontos kijelentését, a híres parlamenti szónok egy várva-várt nagy beszédét, úgy, hogy a parlament szónoka valójában az országnak beszél, a mi valóságos ideálja az alkotmányos kormányzott állam parlamenti rendszerének; és mire a szabadkai hálózat elkészül, ez a terv már megvalósulást nyer. Azonfelül elhatározta az igazgatóság a szabadkai képviselő elöterjesztésére azt is, hogy Palics-fürdőre is kiterjeszti hálózatát, s ezáltal szórakozás és érdekesség tekintetében sok más hazai fürdőt felülmul Palicsunk.

Minden egyébről **Karsai Bertalan** a vállalat szabadkai megbízottja nyújt felvilágosítást, a ki egyuttal az előfizetők gyűjtésével van megbízva. Az előfizetés a kagyló bekapcsolása napjától kezdődik.

Bevezetés ingyen.

A Telefon Hirmondó

szervezősége és kiadóhivatala.

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 22. sz.